

<u>Vztažné věty</u> - nutno znát vztažné zájmeno <i>qui, quae, quod</i> (str. 81) - ve vztažné větě může stát jakýkoliv čas, často se vyskytne právě ind. plqpf. nebo fut. II, a to, pokud děj vztažné věty je předčasný před dějem minulým, resp. budoucím – v češtině dokonavé sloveso: Vojáci, kteří zvítězili, se radovali. <i>Milites, qui vicerant, gaudebant.</i> Vojáci, kteří zvítězí, se budou radovat. <i>Milites, qui vicerint, gaudebunt.</i> × - pokud děj vztažné věty probíhá současně s dějem věty hlavní, užíváme prostých časů jako ind. impf. nebo fut. I – v češtině nedokonavost: Vojáci, kteří vítězili, se radovali. <i>Milites, qui vincebant, gaudebant.</i> Vojáci, kteří budou vítězit, se budou radovat. <i>Milites, qui vincent, gaudebunt.</i>	<u>Důvodové věty</u> - spojky <i>quod, quia, quoniam</i> „protože“ - Pro předčasnost v minulosti nebo budoucnosti uijeme ind plqpf. a fut. II. V češtině opět dokonavé sloveso: Protože zvítězili, radovali se. <i>Quia vicerant, gaudebant.</i> Protože zvítězí, budou se radovat. <i>Quia vicerint, gaudebunt.</i> × - Ale o současnosti v minulosti nebo budoucnosti používáme ind. impf. nebo fut. I. – v češtině nedokonavé sloveso: Protože vítězili, radovali se. <i>Quia vincebant, gaudebant.</i> Protože budou vítězit, budou se radovat. <i>Quia vincent, gaudebunt.</i>	<u>Podmínkové věty</u> Indikativy se užívají pouze u podmínkových vět reálných. - Pro předčasnost v minulosti nebo budoucnosti uijeme ind plqpf. a fut. II. V češtině opět dokonavé sloveso: Jestliže uviděl moře, radoval se. <i>Si mare viderat, gaudebat.</i> Jestliže uvidí moře, bude se radovat. <i>Si mare viderit, gaudebit.</i> × - Ale o současnosti v minulosti nebo budoucnosti používáme ind. impf. nebo fut. I. – v češtině nedokonavé sloveso: Jestliže viděl moře, radoval se. <i>Si mare videbat, gaudebat.</i> Jestliže uvidí moře, bude se radovat. <i>Si mare videbit, gaudebit.</i>
<u>Cum temporale</u> - s <u>budoucím</u> časem „až“; pro předčasnost v budoucnosti použijeme ind fut. II (v češtině vid dokonavý), pro současnost v budoucnosti ind. fut. I. (v češtině vid nedokonavý): Až uvidím moře, budu se radovat. <i>Cum mare videro, gaudebo.</i> × Až budu vidět moře, budu se radovat. <i>Cum mare videbo, gaudebo.</i> - s <u>minulým</u> časem většinou <i>cum historicum</i> (konj. impf. nebo plqpf.), ovšem pokud není souvislost mezi ději obou vět, může se jednat také o <i>cum temporale</i>: Když se přiblížilo jaro, Hannibal posunul tábor. <i>Cum ver appropinquaverat, Hannibal castra movit.</i> × Když se přiblížovalo jaro, Hannibal posunul tábor. <i>Cum ver appropinquabat, Hannibal castra movit.</i>	<u>Cum iterativum</u> - spojka <i>cum</i> „kdykoli“ - o současnosti (v češtině vid nedokonavý): Kdykoli mám, dávám. <i>Cum habeo, do.</i> Kdykoli jsem měl, dával jsem. <i>Cum habebam, dabam.</i> Kdykoli budu mít, budu dávat. <i>Cum habebo, dabo.</i> × - předchází-li děj věty vedlejší ději věty hlavní (v češtině vid dokonavý): Kdykoli upadnu, vstávám. <i>Cum cecidi, surgo.</i> (v češtině je prézens, v latině perfektum!) Kdykoli jsem upadl, vstával jsem. <i>Cum cecideram, surgebam.</i> Kdykoli upadnu, vstanu. <i>Cum cecidero, surgam.</i>	Všeobecně ve všech případech platí, že - ind. plqpf. a fut. II použijeme, pokud je v češtině vid dokonavý a děj vedlejší věty předchází ději věty hlavní - ind. impf. a fut. I. použijeme, pokud je v češtině vid nedokonavý a děje obou vět probíhají současně.

